

TIDEVARVET

N:r 28-29: 1929

Vår ledande artikel heter Pan-europeiskt initiativ. Frankrike tar första steget.

Elisabeth Tamm skriver om Elsa Eschelsson, det märkliga levnadsoäde som i den av akademiskt Bildade Kvinnors Förening utgivna minneskriften skildrats av Dr. Karolina Widerström.

En doktorsavhandling om George Eliot, Dr. Ingeborg Tegnér's roliga och värdefulla arbete, anmälas av Emilia Fogelklou Norlind.

Fru Leonore Odencrantz, en Viktor Rydbergs lärjung, och en djupt kändande och djupt tänkande människas väg att fylla sin andes uppgift i en värld full av motstånd och brist på förstälse.

En kort redogörelse lämnas för Lösdrivarlagen, sådan den ter sig i det i år av 1927 års sakkunnige framlagda förslaget.

Veckans novell utgöres av ett kapitel ur G. K. Chesterton's bok Livslevande.

ELSA ESCHELSSON

LEVNADSTECKNING AV KAROLINA WIDERSTRÖM

Elsa Eschelsson som fil. kand.

Då akademiskt bildade kvinnors förening i mars 1929 firade sitt 25-års jubileum, hade föreningen beslutat samtidigt utge en minneskrift över sin första ordf. docenten juris doktor Elsa Eschelsson. Doktor Karolina Widerströms älskärda och fängslande levnadsteckning kommer oss åter att stanna inför Elsa Eschelsson, vars storstilade personlighet och märkliga livsgärning alltid griper oss med samma oemotståndliga makt. Hennes vetenskapliga läggning bestämde hennes bana. Därigenom blev hon en föregångare. Som föregångare har hon givit oss en helhetsbild av en djupt kändande och djupt tänkande människas väg att fylla sin andes uppgift i en värld full av motstånd och brist på förstälse. Elsa Eschelsson föddes den 11 nov. 1861. Doktor Widerström låter oss följa henne alltifrån barndomshemmet, där hon var den ledande i lekarna med sina jämnåriga, och fram till studentexamen, vidare till fil. kand., juris kand. och juris lic. examen. Så håller hon sin disputation och utnämndes som Sveriges första kvinnliga juris doktor till docent i civilrätt vid Uppsala universitet. Så långt gick allt sin gång. Den

strävsamma studietiden, som hon på ett glänsande sätt genomgått, var förbi, men det strävsamma livsarbetet återstod.

Var Elsa Eschelsson en av kvinnoförrelsens förkämpar? Enligt sin egen

uppfattning var hon det icke: »Jag är en privatperson, som för att få en verksamhet för vilken mina anlag ligga, slagit mig på juridik — alls icke särskilt på kvinnans rättigheter eller rättsliga ställning — och därvid blir det», skrev hon i ett brev till Lydia Wahlström. Ändå var hon en förkämp för kvinnorna mer än de flesta. Inte bara därför, att hon av instinkt i det praktiska livet alltid hävdade mäns och kvinnors lika rätt, men hon lördde till det där fätalet, som äro av sällsyna och ensamma mått och vars överlägenhet föra dem till det mål, som vi andra ska sträva för genom de dagliga detaljernas vägröjningsarbete.

Hösterterminen 1877 kallades Docenten Eschelsson att vikariera för Professor Trygger och föreläsa i processrätt. Men ännu fanns regeringsformens § 28 som hindrade kvinnor att inneha s.k. kungl. fullmaktstjänster således även professur. Denna fråga blev ytterligare aktuell genom riksdagens beslut av år 1904 att förlägga utnämningen av lärare vid statens läroverk, som dittills hört under domkapiteln, till Kgl. Maj:t. Doktor Widerström fastslår också Herr

(Forts. sid. 4.)

Offrande lorder

Med engelska arbetarpartiets ställning som regeringsparti följer nödvändigheten att tillräckligt starkt representeras i Överhuset bland Englands nya lorder ur arbetarpartiet har frågan kommit upp om avskaffandet av den årtiuga pärsvärdigheten. Den är för öfvensida bland dessa nya män. Och Englands konservativa beslut med Times i spetsen står beredd till ett offer. Öga mot öga med den förbrylade verkligheten, att de förstfödda ättlingarna till dessa i Överhuset tillfälligt placerade arbetare intill ökända tider skola ha sin plats given i den höga församlingen, känner man sig färdig att låta ättlingarna även av gamla storheter ta sig fram genom världen utan glans och värdighet av medfött pärskap.

Det var 1909 då Lloyd George såsom finansminister i Asquiths Liberala ministär lade fram sin ryktbara finansbill, som bl. a. innehöll en synnerligen obehaglig skatt på outnyttjad tomtjord i staden. Såsom ägare av huvudparten av Englands jord, inte bara Åkerbrukjord utan också städernas mark, slog Englands lorder alarm. I strid mot hundraårig praxis att låta finansbillars orörliga och oanmärkte passera Överhuset, sedan de antagits av Underhuset tillgrep Överhuset sin lagliga rätt att fälla finansbiller.

Svaret kom omedelbart i tvänne nya lagförslag: Att för varje förslag till lag av någon som helst finansbill inbördd skulle avgörandet helt ligga hos Underhuset. Och att Överhuset skulle mista sitt veto mot vilket lagförslag som helst, som tre gånger i oförändrat skick antagits av Underhuset.

Men hur skulle dessa billar på laglig väg kunna bli acts of Parliament, antagna av båda husen? Kronan gick med på att heta Överhuset med en sådan mansutnämning av nya pärer, att majoritet för de båda billarna skulle vinnas i Överhuset. Hellre än en sådan skam to Överhuset finansbiller.

Ministern för kolonierna, den gamle fablienen Sydney Webb har nu blivit lord Passfield. Medan pärskapet och dess årtiughet ännu räknas som tillgångar med vilka man sålunda skyddar stora värden, jord och ära och andra dyrbara ting, säger emellertid Lord Passfields fru: Tack, jag vill inte bli lady Passfield, jag skall be att få heta fru Beatrice Webb som jag hittills gjort. Beatrice Webb, författarinnan och socialpolitiker av stora mått, som tillsammans med sin man utövat ett avgörande inflytande genom sitt skriftställarskap och sin levande insats i det levande partiet Fabian Society.

Bland de unga människor, som på 1880-talet började ägna sina krafter åt denna socialistiska riktning, äro många som nu vid sjuttio år nämnas bland Englands främsta namn: Mac Donald, Henderson, Bernard Shaw, Beatrice och Sydney Webb. Ännu i sin upphöjelse arbetade de för sin ungdoms ideal, som de togo till sin uppgift att långsamt förverkliga: Jorden och kapitalet ur individens och klassens händer till allas gemensamma bästa i samhällets ägo.

H.

BEATRICE WEBB. Efter en fotografi tagen av G. Bernard Shaw.

Riv bort bindeln!

Min ställning till försvarsfrågan var ett av kriaämnen vid årets studentskrivning. Man kunde ju finna ämnet olämpligt, men det har i alla fall givit anledning till att en hel rad av årets studenter deklarerat politiskt ståndpunkt. Socialdemokraten har i dagarna lagt fram en riklig citatsamling, varigenom man får en överblick av denna ståndpunkt. Enligt densamma ge försvarskriorna så när som på några få undantag uttryck för en nationalistisk, militärvänlig, rustningsvänlig ståndpunkt. Alla strävanden efter fred och internationell ordning avfärdas med misstro och förakt. Detta gäller inte bara den radikala pacifismens strävanden utan även den officiella, statliga pacifism som uttrycker sig i Nationernas förbund, avrustningskonferenserna och Kelloggspaktens tillkomst.

Socialdemokraten drar av detta den slutsats att den elementarbildade ungdomen över lag skulle vara reaktionär, ha sina ideal förlagda i det flutna och vara ur stånd att fatta och följa den internationella utveckling, som under tvingande nödvändighet

trots sårn och komplikationerna från kriget arbetat sig fram de sista tio åren.

Vi tro icke att all studerande ungdom är sådan. De som valt att skriva om försvarsfrågan ha nog varit de som läst på bra i försvarsbroschyrerna, och de som vetat sig vara i samklang med sina betygssättare, när de vågade sig på värdeomdömen om svensk politik. Den opposition mot den härskande riktningen som väl i Herrans namn måste finnas, har valt att skriva om andra ämnen. En pacifist som finge hand om detta ämne måste ju börja med att kritisera skolöverstyrelsens formulering, och första dagen i studentskrivningarna är nog inte rätta ögonblicket därför.

Men under alla omständigheter ser man ju här det nya fascistpartiets idévärld, det parti som vi lika litet som andra länder kunna undgå. Den som närmast får besvär med densamma blir väl industrihögern som av nödvändighet är internationellt betnad och som måste hålla sig underrättad om de starka tendenserna till åstadkommande av en ekonomisk enhet mitt i

en politiskt splittrad världsdel.

Ungdomen har tydligen plockat ihop åt sig en världsåskådning, lämpad som underlag för den art av nationalism den företräder. En cynisk anpassning efter vad man kallar människonaturens oföränderliga ondska och en feg resignation under krigets naturnödvändighet finnes här oförmedlad bredvid en stark känsla av de värden som inneslutas i begreppet fosterland och stolthet över vår förplikta historia. Trånad efter dåd, djärvhed och offer går bredvid gammalmansklokt hän mot den djärvhed som sätter sig höga ideal och tar risken som följer med att arbeta för dem.

Denna världsåskådning kan tåla att underkastas en analys.

Den ger en förvirrad spegelbild av känslolaget inom ett visst privilegierat skikt i vårt land. Det djupa misstaget i denna åskådning är den starka motsatsställningen mellan internationalism och fosterländskhet. Hur den uppkommit kunna vi här icke utreda. I varje fall ingår i denna studentkriksåskådning en stark reaktion mot den socialdemokratiska

(Forts. sid. 6)

föreningen för lägre levnadskostnader

Leja - Magasinet
Stockholm

Vi ändra sorgkläder på dagen
Alltid det senaste
Sorghattar och sorgslöjor

Gör ett besök i
Söders populäraste bageri
BAGARSTUGAN
Bellmansgatan 6 Hornsgatan 37

Svenska Eldbegängelse Föreningen
Normalmorg 2 A — Stockholm
Öppen 10-4, lördags- o. helgdags-
aftnar 10-2
Tel. Norr 2200 för äldbegängelser
Norr 2280 » medlemsanmälan.
Avgift 10 kr. en gång för alla,
för begravningsförsäkrad 5 kr.
Krematorier i Stockholm, Göteborg, Örebro
och Helsingborg.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Stussplan 1-3, 3 tr., Stockholm

UTGIVARE:
Ada Nilson.

REDAKTIONSKOMMITTE:
Elin Wägner.

Elisabeth Tamm.

Honoris Herminia.

REDAKTIONSEKRETERARE:
Carin Hermelin.

Mottagningstid 10-12.

Telefon Norr 4843.

EXPEDITION:
Telefon Norr 28243.

Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

Postgård 1544

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6,- halvår kr. 3,50.

kvartal kr. 2,- Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
1 text 20 öre

per millimeter.

Textsida eller särskilt begärt plats 25 öre

Stockholm 1929

Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag

Storgatan 22

Smakfullkransar, alla priser

La fleuriste

6 Malm Morgsgatan
Allm. Norr 6290 Riks 2550

Olga Elmdahl

Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Frälsningsarméns Alkoholishem

Kurön

(Åtjuter statsbidrag)
Två timmars ångbåtsresa från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar skickas från
Socialsekreteraren, Ostermalmsgatan 24
Stockholm.

Stamning

Snabb, säker bot enl. Prof. Kaunows
metod. O. Broberg, talt. spec. Birgers-
juristgatan 41 A, 2 tr. Tel. Norr 16028,
Dubbel svarsporto.

ALMA AXELSSONS

Förlossningshem,

Lindögatan 19, mottager inackord, även
för längre tid. Tryggt o. egen. värelse
Tel. 778 24.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Mathilda Staël von Holstein

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund,
Malm Morgsg. 3, Stockholm.
Telefon 288, 289.

Familjerätt, Hyresrättsen, Testa-
menten, Bouppteckningar. Förfrå-
ningar från lördag besvaras om-
gående.

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund,
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
f.d. La Vatungatan.

Westerstahl, O. & Branting-W., Sonja.

Led. av Sveriges Advokatsamfund
Vasagatan 4 Tel. 11218

Advokat Henry Ruben

Byråjurist:
E. O. Hovrind, F. FORSBERGER
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund,
Drottninggatan 48, 2 tr.
Telefon: 2826 - 2827.

Spec. Trafik- och skadeståndsrättsen,
Arvs-, Ättenskaps- o. Hyresrätt.

TANDLÄKARE

Tandläkare Inga Forsberg

Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Folkungsg. 50, 1 v. (Götgatspalatset)
Mottagningstid: Vardagar 10-12
f. m. och 7-8 e. m. Annan tid enl.
överenskommelse pr. tel. s. 1724.

Tandläkare EsterEkström-Oliv

Folkungsgatan 79
Medl. av Sthlms Tandläkareförening
Mottagn. enl. överensk. för tel. Fod.91

Tandläkare Gunnar Wijkström

Odenngatan 90. Tel. 84070. Vardagar
10-1, 5-7, 30. Lördagar 10-1, 6 nd.
12, 30-1, 30. Kostnadsfri rådgivning

Tandläkare Harry Weinberg

Drottninggatan 71 A. II tr.
Mottagn.: Månd, Onsd, Fred, Lörd,
11-1, Tisd, Torsd, 4-7. Tel. N,
7551.

Panuropeiskt initiativ

FRANKRIKE TAR FÖRSTA STEGET

Frankrikes utrikesminister Briand
änmnar lägga fram frågan om Eu-
ropas Förenata stater vid Nationer-
nas förbunds sammanträde i höst.
Han hoppas även att innan detta
årets slut få sammankallat den för-
sta Panuropeiska kongressen.

Detta voro de stora nyheter som
förliden vecka gingo ut från Paris
genom förmedling av tidningen
l'Oeuvre.

Den panuropeiska tanken har un-
der de år som gått sedan den lan-
cerades vunnit i styrka och påtag-
lighet. Det är lätt för Tidevarvet
att få en mätare, om vi se tillbaka
på hur det låg till, då vi för fem
år sen redogjorde för innehållet i
Panuropeiska unionens program-
skrift Panuropa. Då var Panuropa
en ny djärv tanke, en önskedröm.

Sedan dess har det genomgått ett
diskussionsinlednings, kritiserats,
avvisats men kommit igen och hällit
sig av en iöre nödvändighet. Det
stora huvudskalet för att samla Eu-
ropa kvarstår: att rädda det från
den splittring som förde till 14-18
års krig och skona det från ett nytt
inbördes krig som skulle besegla dess
öde. Men medan för 5 år sedan ton-
vikten lades på nödvändigheten av
en sammanslutning som gjorde det
omöjligt för Ryssland att sätta in
en sprängkili i Europa, så är det nu
i dessa yttersta dagar Amerikas
politiska hegemoni, dess ekonomiska
övertag, som framstår som det star-
kast pådrivande momentet.

Amerika höjer sina tullen samti-
digt som det skapar sig marknad i
Europa för sina bilar, sin film, sina
flygmaskiner, annat att förtiga. De-
ta pressar Europa samman för att
med en enhet kunna möta en annan
enhet. Förenata staternas 4 rigerig
av avrustnings- och skadeståndspol-
itiken gör det påtagligt för alla att
Europa är på väg att få underordna
sig även politiskt såvida det icke i
de världspolitiska diskussionerna
kan uppträda som en likvärdig för-
handlingspartner bredvid Amerika.
Handlungs är dessutom enda lösnin-
gen på en rad inre europeiska svår-
igheter, t. ex. minoritetsfrågan.

Men hur viktiga de ekonomiska
och politiska synpunkterna än må
vara, de psykologiska får man icke
glömma. Har det under dessa tio
efterkrigsårens skapats fram någon
sanning som kan kallas ett europeiskt
medvetande, en känsla av vad som
trots alla schatteringar i olika folk
är Panuropa i motsats till Pan-
amerika och Panasien? I så fall kan
det gå att skapa de yttre formerna
för en sammanslutning. Hur djupt
detta medvetande trängt kunna vi
icke bedöma, men det finns, man
spårar det ständigt. Sedan de poli-
tiska sammanhangen numera omfata
hela jorden, måste begreppet Euro-
ropa växa upp ur motsättningar
mellan de andra världsdelarna. Vi
ha fått en syn av gamla Europa med
Asien, den inåtvända världsdelens,
på ena sidan och Amerika, den utå-
triktade, på den andra. Europa kal-
lat att ge syntesen mellan begrepp
och dåkraft.

Man kan dra vissa slutsatser av
det knappa meddelandet om Briands
initiativ. Man kan anja att han så-

Tidevarvet

har glädjen att känna en mycket
stor tacksamhetsskuld. Tidevarvet
har fått mottaga en gåva från sina
vänner i Danmark. Det rörde Tide-
varvet djupt. Då Tidevarvet nu
framför sitt värdsamma tack, är det
både för det ekonomiska stödet och
det andliga stöd, som ligger i väl-
vilja och intresse. Ty Tidevarvet,
som alla andra, har fått erfara att
man icke blott är beroende av ende-
ra, utan behöver båda delarna för
att utveckla sig och leva.

Med förhoppning att i spalterna
framgent i någon mån kunna fort-
sätta att uttrycka ett tack.

Tidevarvet

Vårt intresse

Det är en underlig värld vi leva i.
Det vi ha närmast omkring oss av
glädjemen eller missförhållanden
eller vad det vara må, kan inte i
längden väcka vårt intresse (utom
det, som rör oss själva). Men när
det är något, som inte hör till det
vanliga, så fångar det vår nyfiken-
het och vi bli medlidssamma kultur-
intresserade, starta insamlingar och
t. o. m. ge ut stora penningssumor.

Nu ha vi åter blivit *ädlä* på grund
av Gammal-Svensky. Det låter så
vackert, att dessa människor, som i
århundraden (så säger man) län-
gatat tillbaka till Sverige, nu antligen
ska få sin önskan uppfylld. De ska
få jord och pengar, går det inte på
enskild väg, så skall staten, d. v. s.
vi allesammans betala.

Är detta verkligen ett välbeträkt
företag? Komma dessa stackars
människor att kunna trivas i ett för
dem fullkomligt främmande land,
och kunna de leva och försörja sig
här? Det sannoliktaste är, att det blir
en egnahemsrörelse: i 20 4 förute-
stånd att misslyckas. I annat fall
mycket dyrbar. Det tar tid att lära
sig jordbruk efter landets klimat
och brukningsätt, våra redskap och
våra metoder. Man får åtminstone
hoppas, att om jord kommer att upplå-
tas av staten det måtte bli med
åborätt. Det vore åtminstone mera
ekonomiskt och lättanterligare, om
den måste återtagas.

Men — man kan fråga sig: Var-
för kom inte denna nationalinsam-
ling till stånd, varför blir det ingen-
ting av med att upplåta jord åt våra
egna arbetslösa? De ha lika stor rätt
— och kanske mer — till Sveriges
jord och vida större förutsättningar
att tillgodogöra sig hjälpen. Fast
det skulle inte framkalla någon vid-
are uppmärksamhet. Det vore bara
en gård av rättvisa.

12 1/2
öre pr lit.

c:a 1/5-del

av det som betalas för övriga
förmåliga bordsvatten kostar

LITHINÉS

du Dr. Gustin.

Välsmakande, hälsosamt,
lätt kolsyrat.

Rekommenderas av läkare vid
universitet.

På alla apotek i 12-literspaket
å 1:50.

Helpensionen - Herrsättra Skola,

Carlberg, Södertälje, mottager ett begränsat antal elever på flickskolan
alla stadier. Normalskolekompetens. Moderna metoder o. individuell
undervisning. Praktiskt arbete i uppfostrande syfte. Hemlikt
atmosfär. Stärkande friluftsliv. Nybyggnad med bl. a. tidsenlig gymnastik,
stöld- och sjukrum under uppfostrande. Hössterminen börjar den
10 sept.

Anna Sundin,
Flecktand.

Lösdrivarlagen

Det förslag till ny lösdrivarlag, som 1927 års sakkunnige i det framlagt utgör i enlighet med det utdrag vilket sakkunnige vid tillkallandet erhöles, en överarbetning av det von Kochska förslaget av år 1926 om behandling av vissa arbetsvilliga och samhällsvärdiga. Detta var som bekant i sin tur en överarbetning av Fattigvårdsstyrelsen kommitténs år 1922 framlagda förslag. De sakkunniga, som utgjorts av landshövding E. A. Beskow, sedermera efterträtt av landshövding Johan Widén, hovrättsrådet V. Petren samt doktor Anna-Clara Romanus-Alfvén, ha delat upp förslaget i två delar, åtgärder mot lösdrivare samt åtgärder mot sedeslösa levande av samhällsskadlig art. Man har tänkt sig två olika möjligheter, antingen att bestämmelserna emot dessa båda företeelser tas upp i två skilda lagar eller också infattas i en och samma lag men uppdelade i två olika kapitel. Genom att på detta sätt utbryta frågan om den samhällsskadliga sedeslösheten ur det omdebatterade sammanhanget med lösdriveriet såsom sådant, ansetts de sakkunniga bibehållande uttrycket lösdriveri i lagrubrik och text befogat. Detta måste nämligen vara den mest uttömmande beteckningen på den levnadsnådd emot vilken lagen vänder sig och vilken i första paragrafen definieras sålunda: Undandrag sig någon att efter förmåga årligen försörja sig och finnes han tillika, antingen under kringstrykande eller ammordele föra ett levnads sätt, som giver grundad anledning till antagande att han på obehörigt sätt söker förskaffa sig medel till sitt uppehälle, eller som eljest innebär fara för allmän ordning och säkerhet; eller göra sig förfallen till betteri eller tillta barn, som stå under hans lydning eller uppsikt att bettla; eller använda barn eller andra att bettla för sin räkning, då må åtgärder enligt denna lag mot honom vidtagas. Den i von Kochska förslaget använda beteckningen arbetsvilliga och samhällsvärdiga har frångästs, därför att de sakkunniga anse den i många fall missvisande. Uttrycket samhällsvärdig passar inte in på alla, som avses med denna lag, men kan däremot användas om vanliga förbrytare. Ordet arbetsvillig kan, genom den särskilda betydelse som inlägges i dess motsats, arbetsvillig, inte heller anses lämpligt. Fastän benämningen lösdriveri alltså bibehållits har namnet

lösdrivare på de i lagen avsedda personerna undvikits.

Ehuru det nya lagförslaget i flera avseenden uppgett och bibehållit det von Kochska förslaget tankegång, innehåller det en del ganska viktiga ändringar. Vid utarbetandet har också hänsyn tagits till de anmärkningar och önskemål som kommo fram i de över det föregående förslaget inkomna yttranden eller på annat sätt.

Sverige är för närvarande tillsammans med Belgien, Finland och vissa kantonier i Schweiz det enda land, som tillämpar en särskild lag för motarbete och bestraffande av lösdriveri. En kriminalisering av lösdriveriet anses dock i det nya förslaget likvärdig som i 1926 års förslag olämpligt. Där emot ha de sakkunniga tagit upp flera av de av von Koch föreslagna förändringarna för att skydda den administrativa behandlingen mot godtycke och tillförsäkra den enskilde det mått av personlig frihet som är möjligt innanför ramen av en lag, sådan som den föreliggande.

Bland dessa förändringar är stadgandet om offentlighet vid förhandlingarna såsom en princip, från vilken undantag dock kunna göras om personen i fråga själv begär det. Vidare möjligheten att under vissa betryggande åtgärder försätta på fri fot den som är förenad för förhör, möjligheten för denne att på allmän bekostnad erhålla rättegångs- eller försvarsbiträde, möjlighet att vid förhöret höra personer som vittnen eller upplysningsvis, möjlighet till villkorligt anstånd med inläggning på allmän arbetsanstalt samt behövande av försökspermission (enligt 1926 års förslag villkorlig utskrivning) och anordnande av övervakning.

Vidare ha de sakkunniga ansett lämpligt att en särskild undersökning, motsvarande förundersökning i brottmått, skall kunna verkställas om den inställes personliga förhållanden m. m. För att bekantgöra de åtgärder som blivit vidtagna enligt lösdrivarlagen offentligas enligt nuvarande lag den under polisstyrelsens i Stockholm överinsende utgivna tidskriften Polisundersättelser. Det von Kochska förslaget förordade att upplysningar som avse lösdrivarerna skulle offentliggöras i en särskild bilaga till denna publikation, för att undvika deras nära sammanblandning med efterlysningsarna angående förbrytare. De sakkunniges förslag tar emellertid upp en helt ny linje,

nämligen upprättandet av ett centralregister, där upplysningar om den anhållnes tidigare levnadsöden med minsta möjliga tidskillnad skola kunna erhållas.

Hjälptågar från organisationer och enskilda sida till lösdrivarerna tillrättaförande tillmätas stor betydelse. I fall den anhållne inte lämpligen kan omhändertagas av fattigvårdsstyrelse, nykterhetsnämnd eller annan myndighet för erhallande av behövlig vård, utan kan anses förvunnen till lösdriveri skall förhållanden för honom en erinran om ändrad livsföring, vilken bör vara förenad med en hjälptågd, främst anskaffande av arbete. Först vid återfall i lösdriveri, tredje eller andra omständigheter som tyder på att den anhållne inte kan förmas att återgå till ett ordentligt lev-

Äro fötterna och benen besvärliga.

så tala med vår Wizard-specialist Frök. Hudberg. Låt henne närmare visa Er och förklara för Er dels hur det låtta, metalliska Wizard-fötter och delar hur den gummidåsa, tvätt- och stoppar Wizard-Iderbräcksstrumpor verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. Norr 316 00.

Lagermans

Kungsgatan 4, andra huset från Storeplan

nadsätt skall åternering på allmän arbetsanstalt kunna komma ifråga. Ordet tvångsarbetsanstalt undviks, men som arbetsanstalt skola Sveriges och Landskrona främst tagas i anspråk. Anstaltsvården bör ordnas så att de olika elementen hållas åtskilda, unga, relativt oförärvade människor bör inte sammanföras med äldre, mer dunkdrivna. Tiden för den internerades kvarhållande på anstalten är inte absolut fastställd, utan skall kunna rättas efter hans uppförande. Maximittiden föreslås till tre år. Arbetet bör organiseras så att det blir ekonomiskt löjande och med möjligheter till god yrkesutbildning.

Vi gå i detta sammanhang inte in på frågan om behandlingen av de prosti-

Med anledning av "Mina av kvinnan". Jag bor i en mycket konservativ kommun.

En gång valdes jag in i fullmäktige, utan att tillhöra något politiskt parti. Prologen är följande. Utan att tänka på det parlamentariska gick jag ibland upp i "Församlingen" och sade min mening, bl. a. om behandlingen i baderna, om vård för den med medellose etc.

En gång valdes jag av tjugo fyra arbetslösa män till "talman"; och i sällskap gick vi upp till fullmäktige och ställde till revolution.

Vi måste göra detta, ty två av männen voro söner som försörjde sina mödrar, och dessa mödrar, och potentielt 65—70 år, hade endast salt och rostat att äta — nyårsdagen Nittonhundra-tjugotre.

De övriga voro familjeförbörjare, vars barn ej kunde sändas till skolan av brist på bröd.

Jag blev följden att tala. Jag talade ändå. Jag kände alla fullmäktige personligen och jag begagnade mig samvetslöst av detta. Och jag fick tala.

Svaret på mitt tal blev — fattighjälp. — Men det finns ej ett öre i fattigkassan för när kommunalkassan kommer in. Och det är tre veckor dit, förklarade ordf.

Då begärde jag tillstånd att få gå med lista. — Ska ni gå och tiggas, menar ni? frågade ordf.

— Ja, alldeles som ni, när ni i fjol gick med lista till en guldklocka för kommunalkassans femtiotio års — fast något olika blir ju min tiggång, svarade jag retligt (En talman? är aldrig bli arg.) Jag fick tillstånd att tiggas.

I tre dagar gick jag omkring med min lista till de naektstava Y-bönderna, vilka jag förörrigt inte kan låta bli att gilla, i en del avseenden; mest därför, att de ej låta sig imponeras av någon som helst officiell grannlåt.

På tre dagar samlade jag ihop, så det räckte från januari till april. (Detaljerna är en annan historia.) Bör dock nämnas att jag förörrigt två gånger och fick gräsligt med ovet.

Äret därpå valdes jag till fullmäktige. — tuerade, vilken innehålls i lagförslaget andra del om åtgärder mot sedeslösa leverare av samhällsskadlig art, utan återkomma till detta senare.

Fastän det von Kochska förslaget utan tvivel betydde ett framsteg i förhållande till gällande lag och det nu föreliggande förslaget i flera avseenden innebär ytterligare förbättringar, kvarstår i alla fall frågan: Kan en lag emot vad som kallas lösdriveri, om än aldrig så uppsynad och förbättrad, någonsin bli rättvis och ändamålsenlig?

Till frågan lösdrivarlag eller icke återkomma vi i en följande artikel.

Utan parti

Hela fullmäktigeinstitutionen, tyckte jag, verkade ner fara. Kommunalkassans beslutades och fullmäktige biföll. Ordf. sade alltså: *Mina herrar*, trots att jag ser mycket kvinligt ut.

När jag opponerade mot det ena eller andra blevo socialdemokraterna arga och sade: *Hon är bolsjevik*. Ett par gånger vände jag dock om förhållanden ensam. Mitt månkliga och därför ofullkomliga hjärta ryser ännu av förtjusning vid tanken på kuppen. Skall relaters ett tillfälle.

Jag fick ordet i sista minuten, just som klubben skulle falla, och användande min motståndarstric, sade jag gravallvarligt: Saken är olaglig, fullmäktige ha inte rätt att besluta, var god, herr ordf., tag min reservation till protokollet. Ingen av pamparna var sliker på sin sak (inte jag heller — men beslutet gällde nästan mannamän för en supig kommunalford.). Det blev sju ton nej och två ja, från början, var det *premis* tvärs om.

Jag gick hem före de andra, jag tillät mig lyxen att skratta, ty jag var fattigast av dem allihop, och hade någots att veckan förut begära skor av socknen åt mina pojkar som gick i skolan.

En av högerns fullmäktige, för övrigt en hederskarl, men klen begåvad, är vald härifrån att hans far varit riksdagsman. Denne bångstefter bringade fråga mig en gång efter ett hetsigt sammanträde, som varat i sex timmar, och där han själv utställt tyxt och orörlig lika länge: *Ho, som har reda på sej, hur blev då i da?*

All min fattigdoms nesa och alla örd förändras. *Mina herrar* steg mig i halven vid den löjliga frågan av den rike mantalsbonden, och en gruvlig lust att ljuga och förstyrre föll över mig. Men något annat steg också, något som tidade upp, ty hans fråga gav vederlag för mycket, mycket — och kort och klart gav jag besked om vad som beslutats. — Ja — ho — har — huve — ho! — annan en kan inte fatta alla, då — är — så — många — som — pratar. — — —

Jag fick nog av en fyrårsperiod. Jag blev under tiden invald i så mycket, att jag ej kunnat komma ur en del ännu. Jag avsåg mig bestämt mandatet. Någon gång ännu ligger en skrivelse bland fullmäktiges handlingar med mitt namn under. Riktet berättar, att det alltid bli votering innan skrivelsen läses upp, och trots voteringen, det alltid bli majoritet för uppläsning.

Alltså, om man ej personligen kan vara med, och även partien, kan man dra sitt strå till stacken ändå, och i de frågor man känner till ge fringsvisning till läsning.

Många viktiga beslut ha drivits fram i världen genom parlamentarisk ordning och genom att man tagit hissen i byråkratins skyskrapa. *Moa.*

Vi stå till tjänst!

BILSKOLA
EKMANS BILSKOLA
Norrländsgatan 31 Norr 16333

BLOMMOR
Elsa Lindholms BLOMSTERHANDEL
Karlvägen 5 - Norr 32 38
Utför alla slags vinterarbeten

BORDSVATTEN
Drick
Ramlösa-Vatten
Vårt lands enda naturligt alkaliska bords- & hälsovatten.

G. LARSMÄSTRI
GLASMASTRI
Knut Nystrand
Glasmästare & Ramaffär
Södermannsg. 8, Stockholm
REKONSTRUERAS, Låga priser. Tel. S. 309 14.

FOTOMAGASIN
Bennos Fotomagasin A.B.
Drottningg. 15, Tel. 13526, N 834
Kodak Kamrar & Kodak Film.

FLAGGOR
alla slag. FLAGGLINOR m. m. i part och minut. Begär offert.
GRETA ZACHAU
Ostgötagatan 79 B. Tel. S. 10809.
Mångårig praktik.

HANDARBETEN
H. Johnson & Co
Scheérgatan 9 — Stockholm
Telefon K. 18 99
Rekommenderar allt rikhaltiga och moderna lagervävar. Händerbeten. Billiga möbler. Moderata priser.

HEMSLÖJD
Hemsjösförbundet för Sverige. Permanent utställning och försäljning. Kungsgat. 33. S. Kungstörner. Stockholm, tel. Norr 5180
Bommarmotor, bommardukar, bomulstygger till sommardräktningar. Priser på begäran.

HOTELL
Hotell o. Pensionat Esplanaden
Fru Anna Fahlstrom
Blasieholmsgatan 3, Stockholm.
Nära Hotel Royal, tel. N. 312 50, värd, även inomb. av Fredrikstorgs Parkstad, Fredrikstorgsg. 10. Tel. 299 48, 291 34.

JUVELERARE
Juvelerare H. Moberg
Kornhamnstorg 49, telefon 99 67
Metalliver, mysliver o. alka silver.
Brilliant, bästa putsmedel för silver och ny livs.

KEMISK TVÄTT
A.B. NYA BLÅ HAND
Etabl. 1858 — Liljeholmen
Skönfärgeri och Kemisk Tvättanstalt
Tel.: Liljeh. 23, söder 33426

OPTIKER
Ha Edra glasögon gilladast!
— Ring **108374**
Härnäs - Laga - Hemsås
H. Sjögren & Co.
Sjögrensg. 25 (med Sjögrenskollegiet)

KAFFERUM
Vete-Katten Klara N. Kyrkog. 20
Invid Kungsgatan mitt emot Hotell Carlton.
Gott kaffe, gods smörgåsar, hembakat bröd

SILKESSTRUMPOR
Silkesstrumpor
och alla slags tricor uppmaskas och lagas. Obs! Priser utan konkurrens.
Haldins Ateljé
Tel. 13319 Malmkölladsgatan 48 a, 2 tr.

SLÖJDAFFÄR
Erik Sjögrens Slöjdaffär
(K. F. Andersson)
4 NORRMANNSGÅRD 4
(Ing. fr. Smålandsg.)
Lager av Lågkärl, Korpar, Trappetter, Bord o. Skåp.
Beställn. emot. Tel. 11488. N. 112 27

GRAMMOFONER o. SKIVOR
Gottfr. Johansson
VÄSTERLÄNGGATAN 78
Tel. 11 1082, 10 41 88, 20 21 21.
Musikinstrument & Grammofoner i parti och minut.

PIANINON o. FLYGLAR
J. P. Löfberg
Hovierentor Gr. 1881, N. Y. H. E. T. Små Mjö
non-Pianinon, Diplom o. Guldmedalj, Västerås 1929. Göta belvikor. Telefon 94 59.
Malmkölladsg. 24.

PAGOD
Konditor - Restaurant i Sö. Kungstörner
Lunch från 1:25
Midag fr. 1:50
Soupe från 1:50
Konditorer, hela dagen. Häftigaste undtö för Stockholm, Måren och Sällskap. — Norr 67 48.

ÖRJANSBONDEN
Regeringsg. 67 (Ing. fr. Lästmakareg.)
tel. Norr 1919
Svensk Konst Svenska Konstverk
Speglar, lampetter, bysningar, ljus och stakar, handmålat porälin

ELSA ESCHELSSON

Levnadssteckning av Karolina Widerström

Fort. fr. sid. 1.

Tryggers minnesrika ord i första kamaren: »Om en kvinna fått en viss utbildning, så är det väl också fullt riktigt, att hon får skörda frukterna av denna utbildning. Är hon lika skicklig som en man, bör hon väl också erhålla samma förmåner som han. Det synes mig, som om den enklaste rättvisa krävde detta.» Det uttrycket visar hur en fråga, sakligt bedömd, ter sig olika mot när den granskas med helt främmande motiv som utgångspunkt. Vi ska alltid minnas det lärorika exemplet: Herr Tryggers instinktiva uttalande på grund av personlig erfarenhet om Docent Eschelssons framstående duglighet och å andra sidan förskammarhögens fasa för mediavärlskapet i makt och ekonomiska förmåner av det obestämda begreppet »kvinna». — Och en motion av Herr Trygger har verkligen föranlett ändring i § 28 R. F. Men när riksdagen gjorde ett sådant medgivande, var det dock med förbehåll, att en utredning först skulle ske, vilka ämbeten, som kunde få innehavas av kvinnor och med vilken avlöning.

Vågen var således icke öppen för Docent Eschelsson att bli professor. 1904 hade hon likväl utnämnts till föreståndare för en propedeutisk undervisningskurs i civillätt m. m., som tillkommit genom ny stadga för juridiska examina. Men där inga lagparagrafer hindrade den personliga förmågan att göra sig gällande, mötte Elsa Eschelsson istället den andra faktorn, som blev ödesdigert för hennes bana — personlig avund och förföljelse från en av den juridiska fakultetens medlemmar, något som gav anledning till långa stridigheter och förbittrade hennes arbetsglädje.

Kom så januari 1911, då den förutnämnda kommittén som skulle utredna kvinnors rätt att anställas i stats-tjänst utgav sitt betänkande. Där hette bl. a., att i fråga om professorer vid universiteten »lära, enligt vad från sakkunnigt fullt meddelats kommittén, hittills vunnit erfarenhet mana till synnerlig försiktighet vid utvidgandet av området för kvinnans verksamhet.» Betänkandet sändes ut på remiss. Akademiens konsistoriet i Uppsala skulle bl. a. avge yttrande. Däri hemställdes, att Kgl. Maj:ts förslag inte skulle till någon älgård föranleda på grund av det outhärdliga skick, varit ärendet befann sig. Konsistoriet kunde ej heller tillstyrka, att kvinnan skulle erhålla rätt att befordras till professorsämbete i samma ordning som man, endast kallas eller erhålla personlig professor. Den juridiska fakulteten uttalade sig även för att kvinnan ej skulle kunna söka professor, endast kallas därtill. Yttrandet utkom i tryck d. 6 eller 7 mars 1911 och blev liksom det svar, samtiden gav Elsa Eschelsson på den fråga, som ligger i varje människas livskamp, det svar och det tack hon fick för sin vetenskap, för det utomordentliga arbete hon ägnat sin tid

och sin stora begäring åt att utföra. Docent Eschelsson, som varit sjuk sedan början av året och lidit av sömnlöshet, dog d. 10 mars. Hon hade tagit sömndel, denna gång mer än vanligt, hon vaknade icke mer.

Vi äro skyldiga A.B.K.F. stor tack-samhet för denna minneskrift. Och vi måste tacka Doktor Widerström, som i ett kort sammandrag givit oss ett så talande stycke mänsklig historia. Må alla, som ha något intresse av utvecklings-gäng, samlat kring ett mänskligt sköde, läsa den levnadssteckningen. Minneskriften upptar också en flödig, ehuru erkännande nekrolog av Prof. W. Sjögren över Elsa Eschelsson samt utdrag ur en Uppsalatidning om hennes jordfärd. »I sorgetaget deltog en corps juridiska fakulteten, akademistaten i övrigt, med prokanslern, ärkebiskop Ekman och prorektor, prof. Widman i spetsen, Stockholms nation, studentkåren samt lärare och lärarinnor vid Uppsala elementarläroverk och gymnasium för flickor. Vidare märktes ett flertal vetenskapsmän från olika delar av landet ...» o. s. v. Alltid utprepar sig människors förhållande till människor, även om det sker under täckmantel av skräpiga officiella former, dem de själva utstakat, och som kanske t. o. m. kunna förvilla. Det är lika fullt mänskliga, som handlar mot mänskliga. Men ärebetygelser, kranser o. flörbe hängda standar vid bären vore vanmäktiga att ersätta det enkla ordet rättvisa, som åter kunnat ge livet mening för Elsa Eschelsson. Inte heller kunna de ersätta småsnittens ansvarslösa slöseri med tidens andliga rikedomar. Vi veta — det är tidens sed. Och vår fattiga tid tror sig alltjämt ha råd att låta sina främsta gå, utan att ta emot deras gåvor.

Elsa Eschelsson skrev sin doktorsavhandling: »Om begreppet gåva enl. svensk rätt». Hennes sista vetenskapliga arbete, som döden avbröt, handlade: »Om skuldebrev enligt svensk rätt». — Och det är som om de två orden »gåva» och »skuldebrev» på ett alldeles särskilt sätt fastnar i vårt minne, då vi läsa om Elsa Eschelsson. Hon gick bort, innan hon hann fylla 50 år. Hennes liv hade givit framgångar, hon ägde vänner och förespråkare, som hon vunnit genom sitt varmt hjärta, sin karaktär och sin överlägsenhet. Men den bild, hon såg av livet, var mera den, som motgångarna, svårigheterna och orättfärdigheterna visade, och den förde henne till ensamheten. Vi, som nu leva kvar, och de, som komma efter oss, välja alla den livsbild, som för oss betecknar tillvaron, allt emellan förhoppningarna och svärmodets syner. Men Elsa Eschelssons gåva till oss, den ingen kunde hindra henne att ge, ska vi komma ihåg. Hennes *livsverk!* Inte bara hennes vetenskap, utan hur hon förenade människans gärning med banbry-

Ett Rydbergs-minne från 1870-talet

I 1870-talets Göteborg hade intresset för ungdomens kunskaper och bildning starkt ökat hos en del av samhällets ledande män, jag tror ej vi missstaga oss om vi tro att S. A. Hedlund och de av honom förtämlade iderna nycykelt bidragit härtill. Gosslaroverken moderniserades, som vanligt gingo de enskilda skolorna i spetsen — så Realgymnasiet med sin kurslösning — och de allmänna läroverken följde efter. För den kvinnliga ungdomen hade inrättats Nya Elementarläroverket för flickor, även det hade en uppriskande verkan på de förutvarande, ofta på donationer bildade flickskolorna.

Men för den ungdom, som slutat skolan fanns då, när Högskolan endast var en avlägsen tanke, ingenting annat bildande element än de tillfälliga föreläsningar, som då och då anordnades och mest vore beråkade på äldre åhörare, ehuru vi unga också med glädje vore med. Så erinrar jag mig livligt, ehuru mer än 55 år sedan dess förlutit, Dietrichsons föredrag om Lionardo da Vinci och annan konst, Björnsterne Björnsons uppläsningar eller föredrag om Wagners musik och Frithiof Holmgrens fysiologiska föreläsningar. Men man ansåg att det skulle vara lämpligt att få mer direkt för ungdomen avpassade föreläsningsserier, utgörande en påbyggnad på skolkurserna och väckande till fortsatta studier. De första sådana jag kan erinra mig vore Lektor Rosenbergs i kem. i hallna på dåvarande Chalmerska skolekolan, dit man vandrade på brädgångar över ett obekvämligt lerigt område, som nu är Kungsposten.

Så var det Rektor Heurlin om Estetik, Docenterna Harald Hjärne om Norsk och Dansk Historia och V. Häradshövdingen Sigfrid Wieselgren om samma länders litteratur. Alla dessa hölls i en sal i museibyggnaden, en ritolsa eller något dylikt.

Men jag tror det var hösten 1876 som Göteborgs undervisningsföretag styrelse träffade uppgörelse med Viktor Rydberg om hållandet av serier av föreläsningar, med lokal i Lilla Borsälen.

Vem som helst fick anmäla sig som åhörare, men det blev ju mest ungdom, och särskilt kvinnlig ungdom, i synnerhet på föreläsningarna, den manliga besökte mest. Föreläsningarna på kvällarna, då åtminstone somliga serier upprepades för dem som då hade bättre tid.

Den första termen handlade dessa föreläsningar om »Materialism och Idealism», följande höst, 1877, var det om »Leibnitz Theodice och den Schopenhauer-Hartmannska pessimismen». I följande serier behandlades »Antropologi» och »Bilder ur den menskliga odlingens historia».

Hon kompromissade aldrig. Hon gav oss föredrag om det andliga motet. Hennes strid gällde därför inte bara kvinnans rätt, utan *rätten*. Hennes känsliga sinne härdade ut, så länge hon ansåg sig ha något att strida för. När hon tyckte sig ha misslyckats, gick hon. För henne var det så. Andra kunna se, hur hon istället lyckats. Vi kunna se och beundra hennes betydande insats, och det odödliga arvet till kommande generationer.

Vi nämna Elsa Eschelssons namn med djupaste vördnad och vemod. Tyta tänka vi på hur hon lidit. Vi ville resa en värd för att bryta ner skrankorna och de små synpunkterna. Ej gagnar det henne, som nu hunnit fjärran från dem. Men vi ville ändå säga Elsa Eschelsson ett ständigt tack. Låt oss göra det genom att försöka infria vårt skuldebrev till henne!

Elisabeth Tamn.

Uppskjut ej en uppgörelse därför att den är obaglig, utan klara upp saken i dag. Instämning (nervungande pastill) skänker Eder det erforderliga lugnet och kuraget. Den verkar genast, är välsmakande och kan intagas utan vatten, säljes å apotek.

En doktorsavhandling om George Eliot

George Eliot, En studie i hennes religiösa och filosofiska utveckling av Ingeborg Tegné, Gleerups förlag, Lund.

Att nu från avstånd överblicka adertonhundratalets kampställning gentemot teologisk traditionism är av alla största intresse, framförallt kanske i ett så bibelälsande land som Storbritannien. Det gäller för de enskilda att bräcka den ena hylsan efter den andra, hylsor som blivit så införlivade och sammantvått med själva fromhetskärnan, att deras bristande ofta nog ter sig som en död för det religiösa livet.

Vilken rad av asketer i fråga om religiösa känslor och uttrycksformer framträder icke med dessa kulturkamper, som i intellektuellt omutlighet fränsiga sig det ena efter det andra av vad deras larndom och ungdom hållit kärt! Huru ensamma, ur sin

Det talas ej mycket i allt vad som nu skrivs om Rydberg om det inflytande han genom dessa föreläsningar utövade på den tidens uppväxande släkt i Göteborg, men om jag skall söma efter mig själv och mina vänner, var inflytandet både djupt och bestående. Vi undrade ju mycket om vi skulle kunna följa med i ett så pass svårt ämne, men Rydberg besatt en enastående förmåga att klargöra vad han ville ha sagt. Han ledde sina åhörare, utan att de märkte det, så att de tyckte att de av sig själva kommo till de slutsatser, som han hela tiden avsett. Hans föredrag var visst ej mönstertill, han var *absolut* bunden vid sitt manuskript och talade dessutom en utpräglat Jönköpingsdialekt, men man blev så gripen av hans personlighet, att hela hans framställning blev en enhet, som man på intet sätt velat ha förändrad. Allt patos, allt sentimentalt var honom aldeles främmande, men den idealism, den uphöjda renhet och ro, som svävade över allt vad han sade och utvecklade, kunde ej annat än gripa och höja envar, som var nog lycklig att få vara med härom.

Och vi i Göteborgs ungdom vi kände honom som vår skald, vår särskilda stolhet. Aldrig glömmar jag när »Dromlöv» först kom ut i ett häfte av »Nus» eller då Kantanen vid Jubelstens gick från Uppsala över allt Sveriges land!

Och hur vänlig och snäll var han ej mot oss unga, det syntes tydligt att han uppskattade och gladdes åt vårt intresse. En gång, då jag genom en resa fått församma ett par föreläsningar och uttryckte min ledsnad häröver, erbjöd han mig att låna manuskripten därtill, dessa manuskript med hans fina, lättlästa stil och ett ord överstruken eller ändrad. Man tyckte de kunde när som helst varit färdiga att tryckas.

En och annan röd höjdes visserligen om det förliga i att författaren till »Bibels lära om Kristus» skulle få vara ungdomens lärare, men de förstummades snart, och ju mer Rydberg framträdde i offentligheten, dess mer gjorde sig hans ljusa, rena personlighet gällande. Genom föreläsningssamheten kom han även i beröring med andra kretsar än dem han såsom tidningeman mest vistades i. Han var alltid desamma, all självförhåvelse, all fåfänga var honom främmande.

Docenterna C. D. av Wirsén höll under denna tid även föreläsningar i Göteborg i allmän litteraturhistoria, de vore mycket uppskattade, men jag tror att de flesta liksom jag hade en känsla av att de stodo på ett annat plan än Rydbergs, de skänkte bildning, hans levnadskonst.

Jag tror nog att en ny generation med glädje och behållning läser det som utkommit av dessa föreläsningar, men det kan aldrig bli fullt detsamma som att höra dem av honom själv, och jag tror ej att han i Stockholms Högskola hade starkare känsla av kontakt med sina åhörare än med denna Göteborgs ungdom, för vilka — åtminstone för många av dem — han öppnat en ny värld.

närmaste krets utstötta och fördömda, stodo de där icke, burna av detta intellektualismens blodiga kampallvar, som en senare generation skördar frukter av (fastän frågeställningen nu är vorden en annan).

George Eliots religiösa och filosofiska utveckling ompänner snart sagt alla faserna i denna kamp. Och därför är Ingeborg Tegnérs avhandling ej blott av fackintresse, utan i hög grad givande för en var, som vill orientera sig i vår närmast förflyttna historia på området ifråga.

Det är endast på ytan som 1800-talets troskamp är negativ. För en människa med George Eliots utstråling bli mötande åskådningar icke »åskiter» att antaga eller avböja. Utan de bli till öden och händelser, som det gäller att utan fruktan eller undvikan- de se i ögonen och ta ställning till. Samvetet tvingar till avgörelse inför dem, oberoende av år och skador.

George Eliot har i sin barndom inandats och upplevt äkta »evangeliska» fromhet. Och dessa intyck bestämma själva hennes livskänsla ären igenom. Men redan från tjugoårsåldern börja den nya tidens tankar storma emot henne: bibelforskning, utvecklingslära, individualism, positivism.

(Inom parentes sagt få alla dessa idéströmningar i avhandlingen en väl avvägd och konkret framställning. Vi bli åskådligt bekanta med dem likväl som med de individer och grupper av förmåne och ödesbestämmande art som George Eliot möter på sin väg.)

George Eliots ungdomsliv — med dess försakande prägel och dess fromna känslösten — tycktes predestinera henne för filantropi. Men lika litet som hon ägnade sig åt välgörenhet i vanlig mening, lika litet fördrojde hon sig i den speciellt intellektuella krets, där hon genom sin litteraturkritik och sin fängslande personlighet hade blivit föremål för den största beundran.

Mary Ann Evans, den mest respektabla varelse som tänkas kan, gick i stället åstad och försakade sig sitt mått av smålek genom samvetsanskapet med den av sin hustru över- givne G. H. Sewes. Hennes välöfvade handling — hon hade förgäves värdjat till den förloppna mrs Sewes och hon visste att laglig skilsmässa endast kunde nås genom att offentligen blottställa denna — utstötte henne obehagligt ur den engelska societeten.

Men på andra sidan om denna förgärelsens paradox framspend den gnista, som tände henne till en av sitt lands största ljuse inom prosadiktning- en.

Här i romanerna, som nu bli hennes litterära form, får det religiösa elementet fritt blomma fram under bar himmel, såsom det lever i de verkliga människorna. Alla ismer och oligier och anti-ligga på andra sidan. Men detta element skulle kanske ändå aldrig haft så fri rymd omkring sig, om inte författaren tidigare passerat den intellektuella luten. Men som askes har hon lämnat den; hon behöver den ej längre, den har utträtt sitt.

Hon flyr i sina bästa romaner till barndomsintycken. Och det religiösa liv, som inkarnerats i hennes diktvärld ådagaligger gripande på vilket sätt hon fann igen det liv som hon miste.

Den aspekt av George Eliot som Dr. Tegné behandlar är av särskilt intresse också därför att det gäller en *kvinnans* brottning med de religiösa och filosofiska problemen. — Den värdefulla avhandlingen kan köpas för det häpnadsväckande priset av 3:75.

E. F. N.

L. E.-O.

Varför inte spara ?

genom att handla kooperativt

LIVSLEVANDE

G. K. Chesterton är en livslevande författare. Hans böcker och uppsatser syns oss ofta kasta en sällsamt stimulerande belysning över dagens brännande problem. Hör t. ex., som ett apropos till vår artikel från förra sidan, »Riv bort ändeln», följande rader:

»Imperialisten ropar: Mitt land, rätt eller orätt! — Det är som skulle han säga: Min mor, nykter eller drucken. Det är klart, att om en hederlig karls mor tog sig för att dricka, skulle han dela hennes bekymmer till det yttersta. Men att prata som om det gjorde honom glädjelig det samma om hans mor var en drinkare eller ej — sådant språk förs inte av den, som vet något om kärlekens mysterium... Vi faller tillbaka i råhet och lössaktighet med vår patriotism... Våra skolpojkar lå va och dö i den infantila typ av fosterlandskärlek, som de en gång lärde med tennsoldater... Våra skolor har vi gjort till den starkaste mur mot en enda viskning om vad som är Englands ära... vad ha vi gjort och var ha vi haonnat, vi som ha föstrat vise som diktare, som kunde ha Sokrates och Dante, att vi skall hålla på och tala som vi aldrig gjort nåt på det vittigare än lagt oss till med kolonier och slagit ihjäl negerer? Vi äro ljusets barn och vi sitta i mörkert

— Det är inte första gången Chestertons namn nämnes i Tidevarvet. På nyåret 1927 var det i samband med den stora offentliga diskussion, till vilken Lady Rhonda, »Candida», utmanat honom på frågan de arbetsfria kvinnorna.

Nu tar vi oss friheten att i detta och några följande nummer trycka några brottstycken ur hans bok *Livslevande, Man alive*, (svensk övers. 1926, Gebers förlag). Orsaken är den stimulans som boken överhuvudtaget ger, men särskilt att begrundat ett problem som kanske förefaller barnligt men säkert är djupt allmännyttigt: lekens betydelse för vuxna människor. *Livslevande* är en tolkning av Chestertons alltid samma och alltid ny upptäckt: livet är det mest häpnadsväckande äventyr! Vad som ligger på lur bakom nästa krok av vägen kan vara — en kvällshimmel, som ännu aldrig skådats — det kan vara en ny människas födelse till en miljö, i en kombination, som ännu aldrig upplevts — det kan vara en världsförändring. Men äventyrens äventyr, det mest halsbrytande och hänförande, som kan slungas in i livets stora generaläventyr, är för Chesterton kristendomen: uppdragandet av godhetens grundval i tillvaron, den hisnande språnghöjningen till alla omöjliga möjligheter!

Efter denna inledning gå vi till Chestertons *Livslevande*, vars första kapitel heter

Huru den stora stormen kom till Beacon House.

Högt i väster blåste en vind upp, lik en våg av oroslig lycka och brusade fram österut över England, bärande med sig en kylig öfver av skog och kalla fläktar av havets berusande salta. I miljoner vindkar och vrår uppråkade den människan likt en styrkedryck och överraskade henne som ett slag. I de mest undagömda rummen av labyrinthartade, sammanträngda huslångor sprang den upp, som ett husligg, våldsam vredesutbrott, täckande golvet med någon professors manuskript, tills de tycktes lika flyktiga som dyrbara, eller blåsande ut ljuset för någon gosse, förförd på »Skattkammar», och lämnade honom i ett rymtande mörker. Men överallt bragte den drama med sig i enkla vardagslivet och förde spänningen baner över världen. Mången jaktmoder hade på en eländig lakgard slätt och sett på fem små skjortor, som på ett slags liten, sjuk tragedi; det var som hade hon hängt sina fem barn. Men vinden kom, och skjortorna fylldes med brusande, levande liv, som om fem feta smätningar kastat sig i dem. Och djupt i sitt medvetna jag mindes hon halvt sina förfäders enkla, glada upplevel-

G. K. CHESTERTON

ser på den tiden, då tomtarna ännu bodde i människornas hem.

Den flygande stormbyn träffade London just där staden i terrass på terrass klättrar upp för de norra sluttningarna, lika brant som Edinburgh. På kronen av en av dessa höjder bjöd sig västern ut i terrass, bebyggd med små grå hus, till största delen tomma och övergivna, och den yttersta av dessa byggnader, ett pensionat kallat »Beacon House», framstod mot solnedgången som denna huslängas höga, smala och tornaktiga avslutning, lik framstämman av något övergivet skepp.

Men skeppet var ändå icke alldeles övergivet. Pensionatets värdinna, Mrs. Duke, var en av dessa hjälplösa varers, vilka ödet slag aldrig kunna ramma; hon smålog blott både före och efter alla sina olyckor, ty hon var för mjuk för att kunna krossas. Med biträde — eller snarare under överinseende — av en bestämd och energisk niece, hade hon alltid en liten skara pensionärer, till största delen bestående av unga, men sorglösa människor. Och i själva verket stodo just fem liknande inackorderingar i trädgården, när stormvinden bröts mot byggnaden bakom dem, som då en väg slås i skum mot foten av en brant klippa.

Dessa byggnader på höjderna över London hade hela dagen hållits fängna i kalla moln och ändå hade tre herrar och två damer slutligen funnit till och med den grå, kulna trädgården lättare att utihärd än de mörka, glädjetomma rummen. Där stormen kom, splittrade den molnen och delade skyarna, så att stora klara fält av kvalitens gyllne himmel blottades. Vår buske i trädgården tyckte i sina rötter som en hund i sitt koppel och vart fladdrande blå sträckte sig i riktning med det häftiga framjagande elementet. De tre männen stodo styva i vinkel mot vinden, liksom lutande sig mot en mur. De två damerna försvunno in i huset; eller i själva verket blåstes de in. Deras två klänningar, den ena blå, den andra vit, liknade två stora, brutna blommor, drivande och flytande på stormen.

Flickan i vitt dök snabbt in i huset, ty hon hade en stor, vitt hatt av en fallskärms proportioner; med den kunde hon ha lyfts upp och burits bort hän till de luftfångare skarna. Hon var platsens enda stänk av glans och förnämthet och utstrålade välstånd runt omkring sig på detta enkla ställe, där hon för en tid vistades med en vänninna. Hon hette Rosamund Hunt; en arvtvångerska i småt, brunögd, med rent, litet ansikte, men bestämd och älskade. Hon hade utom sin förmögenhet ett godt lynne och såg verkligen bra ut, men hon var ofgift, kanske emedan hon alltid omgavs av en svärm av uppvaktande kavaljerer. Hon hade verkligen en viss teatralisk anstrykning: hon spelade gitarr och mandolin; hon älskade sällskapsspektakel, och när skyarna — så plötsligt sprängdes av sol och storm, kände hon ett kvinnligt melodrama spela upp inom sig.

Och underligt nog var icke heller damen i blott fullständigt opåverkad av denna upperbarelsefulla dag i den lille trädgården och detta fastän hon var en av de mest prosaiska och praktiska kvinnorna, som någonsin levat. Hon var i själva verket ingen annan än den bestämda niece, vars styrka

och förmåga sammanhöll detta förfallna pensionat. Diana Duke inträdde i huset ännu raskare än hennes kamrat. Lång, smärt, örnaktig och mörklätt, syntes hon liksom gjord för sådana snabba rörelser. Hela huset rörde sig kring henne som runt sin stälaxel. Det vore orätt att säga att hon gav befällningar, ty hennes verksamhetsliv var så imperativt och otålig, att hon lydde sig själv långt förrän någon annan åtlöjde henne. Innan en arbetare hunnit reparera en avbruten elektrisk ringledning eller en lässmed hunnit öppna ett lås, förrän en tandläkare hunnit draga ut en tand eller en betjänt fått en flaska oppokkad, hade hennes smala händer med deras tysta styrka redan utrett det. Hon var lätt, men det var intet mjukt, intet glidande i denna lätthet. Hon satte fötterna stadigt och bestämt i marken, och hon gjorde det med avsikt.

»Huvudet kunde minnsann ha blåst av en», sade flickan i vitt och ställde sig framför en spegel.

Diana Duke svarade icke, men gick fram till skänken, tog av sig sina trädgårdshandskar och begynte breda ut en duk på bordet.

»Kunde minnsann ha blåst huvudet av en», upprepade miss Rosamund Hunt, med den orubbliga glattigheten hos en, som är van att få alla sina yttranden och sänger hälsade av ett da capo.

»Bara ens hatt; men det är sannerligen värre ibland». För ett ögonblick gjorde Rosamund en grimas, lik ett bortskämt barn, men så lystes hennes ansikte upp av en smul humor. Hon kast ut i skrat och sade: »Ja, det skall sannerligen vara en dukigt storm, som kan blåsa huvudet av era».

Ater uppstod en tystnad; och mellan de rännade molnen lystes solnedgången fram mer och mer, fylld rummet som med ett mildt eldhav och målade de dystra väggarna i guld och purpur.

Därute badade trädgården i strålende guld, men stormens styrka var alltjämt oförminskad och de tre männen, som trotsade den, slysselste sig kanske också de med problemet hattar och huvuden. Och deras förhållande till hattarna var verkligen på sätt och vis typiskt för var och en av dem. Den längsta av de tre mötte stormen i hög cylinderhatt, som lika litet som det andra mörka tornet, hade bakom honom, tycktes låda av vindens stormlopp. Den andra sökte anpassa sin styva stråhatt i alla upptänkliga lutningar efter vindens riktning och tog den slutligen i handen. Den tredje hade ingen hatt och det föreföll som om han aldrig i hela sitt liv burit en sådan. Vinden var mähända en sagovind, som kunde blotta karaktären hos män och kvinnor, ty det låg jeket av de tres egenart i denna skitnad.

Mannen i den solida silkescylinderen var personifikationen av glans och solföret. Det var en stor, inställsam bild, uttråkad och tröttnad man med slätt, blont hår och vackra, stora anletsdrag; en välsituerad ung läkare, vid namn Warner.

Den unga mannen, som turvis satte på sig hatten och tog den av igen, var en vetenskapsamatör, som dyrkade Warner med en högtidlig flitighet. Denna unga man var säkert den yngsta av de tre, och han såg bäst ut av dem. Men han var en av de personer, män och kvinnor, vilka

tyckas predestinerade att blott ha va ett behagligt utseende och vara obetydliga. Envar visste att han var Arthur Ingleswood, ofgift, moralisk, tvevelsutan intelligens, med en mindre summa penningar på banken och två passioner: fotografiering och cykelåkning. Alla kände honom och glömde bort honom.

Den tredje mannen hade ingen hatt; det var en mager man i ljus kostym av svagt sportmässigt snitt och den stora pipan i munnen förstärkte ytterligare intrycket av hans magerhet. Ansiktet var långt och uttrycket ironiskt, håret blåsvart; en irändares blå ögon och en skådespelares blå haka. Irändaren var han, men icke aktör, utom i miss Hunts levande charader, ty han var i själva verket en underlig och pratsam journalist vid namn Michael Moon.

Större och rikare växte den oerhörda klarhet, i vilken vinden förvandlat den gråmulna himmeln; rum efter rum tycktes öppna sig på himlafästet. Det var, som skulle där slutligen framstå något än ljusare än ljuset. I fullheten av detta tysta ljuslöde återfingo alla föremål sina färger: de grå trädstammarna förvandlades till silver och det smutsiga gruset till guld. En fågel svävade som ett virvlande blad från ett träd till ett annat, och dess bruna fjädrar voro som målade med eld.

»Ingleswood», sade Michael Moon, med sina blå ögon riktade på fågeln. »har ni några vänner?»

Dr. Warner tog miste om vem som tillfrågats och sade med ett brett, strålende ansikte:

»Ja visst, jag sitter rätt mycket ute.»

Michael Moon log dystert och väntade på svar av den han verkligen tillfrågats. Och denne svarade kort därpå med en röst som verkade underligt lugn, frisk och ung för att komma ur ett sådant brunt och till och med dammigtt yttre.

»Jag fruktar verkligen», sade Ingleswood, »att jag förlorat kontakten med mina gamla vänner. Den bästa vän jag någonsin haft var en krabat i skolan; han hette Smith. Det är underligt att ni råkade tala om saken, ty jag tänkte just i dag på honom, fastän jag inte sett honom på sju eller åtta år. Vi läste samma kurs i skolan, och han gick in vid Oxford, när jag reste till Tyskland. Det är i själva verket en sorglig historia. Jag hade ofta brett honom komma och hälsa på, och när jag aldrig hörde av honom anställde jag efterforskningar. Jag fick då till min smärtsamma överraskning höra, att den stackars Smith blivit rubbad. Uppgifterna härom var naturligtvis litet dunkla; några påstod att han blivit frisk igen, men så säger man ju alltid. För omkring ett år sedan fick jag ett telegram från honom. Och det undanrör, ledsamt som, varje tvivel angående hans sinnessillstånd.»

»Javisst», instämde Dr. Warner bestämt. »galenskap är oftast obotlig.»

»Det är också dess motsats», sade irändaren och betraktade honom dystert.

»Vilka symtom känner man?» frågade doktorn. »Vad innehöll detta telegram?»

»Det är synd att skämta om sådana ting», sade Ingleswood, på sitt arliga smått nervösa sätt. »Telegrammet var Smiths sjukdom, inte han själv. Det lydde: 'en man funnen livslevande med två ben.'»

»Budskapet är tydligen en galenskap», forfar Warner utan att låta sig störa. »Det bästa beviset erhö-

ler man vid en jämförelse med den utvecklade normala typen. Icke ens ett barn skulle föreställa sig en man med trenne ben.»

En ny stormby hade så när låtit dem förlora balansen och nästan brutit av träden runt om dem. Högt upp i luften kunde man mot den vindrivrna himmeln observera alla-handa flygande föremål — stickor och strån, trasor och papper och långt borta, en försvinnande hatt. Den försvann dock icke definitivt, ty efter några minuter sågs den igen, mycket större och mycket närmare — en vit panamahatt, som höjde sig mot rymden lik en ballong, vacklade av och an som en skadad drake, och slutligen föll ned mitt på gräsplånen, dalande som ett vissnat löv.

»Någon har förlorat en god hatt», sade Dr. Warner kort.

Nåstan medan han ännu talade kom ett annat föremål flygande över trädgårdsmuren efter den flaxande panamahatten. Det var en stor grön paraply. Efter denna dansade en väldig gul kappack ned i trädgården, och därefter en figur lik ett flygande hjul av långa ben. Men om figuren också ett ögonblick tycktes ha fem eller sex ben, landade den på två, som mannen i det underliga telegrammet. Den tog formen av en lång, ljushårig man i ljusa, gröna kläder. Han hade grannligt hår, som vinden strök bakut, ett blossande, runt anlete, som en l-rubs, och en framträdande, kraftig näsa, som kanske något påminde om nosen på en hund.

Ingleswoods artighet var på en gång instinktivt och ofullgännen. Han tog ett steg mot gentlemannens huvudbonad för att infånga den, då ett vrål, som av en tjur, tvang honom att förstenad stanna.

»Det är icke sportmässigt!» vrålade den våldige mannen. »Inte spela, inte rent spel!» Och han närmade sig sin hatt snabbt och samtidigt försiktig med glänsande ögon. Hatten tycktes först missmodigt och syntes i ostantivt svaghet förspilla tiden på den solysta gräsplånen, men då vinden åter friskade i, dansade den en utmanande och gåckande pas-de-quatre ned genom trädgården. Den excentriske mannen skuttade efter med långa känguruhopp och efter andfåddä utrop, vilkas mening det inte alltid var så lätt att uppfatta: »fairplay, fairplay — — — jag sina kronor — — — allmänmänniskt — — — kardinaler jagar sina röda hattar — — — gammal engelsk jakt — — — här har jag den!»

Medan vindens tjut stegrades till ett dån, hoppade han med sina långa, starka ben högt i luften, snappade efter den flyende hatten, misslyckades, och höll sprattlande ned på huvudet i gräset. Hatten höjde sig i luften som en triumferande fågel. Men dess triumf var för tidig — ty galingen kastade sig framstupa på händerna, slängde upp benen och viftade med dem som med tvänne symboliska stammar (vilket återigen ledde de tre herrarnas tankar till telegrammet), och han lyckades verkligen fånga hatten med fötterna. En häftig molnby splittrade nu molntäcket över tymden. Männens ögon bländades av detta ljuslöde, som likt en underlig, lysande katarakt av klarhet och genomskinlighet störtade ned mellan dem och alla föremål. Men då den våldiga mannen föll ned i sittande ställning och högtidligt krönte sig med sin hatt, märkte Michael till sin oroliga överraskning att han hela tiden hållit andan, som hade han bevittnat en duell.

Forts. i nästa nr.

Skölkjannor

Maggdörlar
Grossessgörlar
Åderbräcksstrumpor
m. m., m. m.

Telefon:
»Instrument-Ålfa»

ÅLFA

KUNGL. HOVLÄKARENTOR

31 Regeringsgatan 31

Bort med bindeln

kratiska internationalismen, den som satte den proletära solidariteten över den fosterländska. Vidare finnes här spår av den beska och sura reaktionen mot 1925 års nedrustningsbeslut. De motiv på vilka den grundades: svårt förbättrade militärpolitiska läges- och nödvändigheten att anpassa försvaret efter den ekonomiska bärkraften underkänns. Ungdomen reagerar mot den utrikespolitiska optimism som bara räknar med Sveriges större möjligheter att klara sig utanför konflikter och mot den besynnerliga sparsamhet som anser det lönt att kasta ut 130 miljoner på ett otidsenligt och småskuret försvaret. Och där går den egentligen uteslutes. Det är här helt naturligt att den tränar ut ur vår passiva neutralitetspolitik till mera heroism och flykt över vår politik, där det finns plats för bördor, dåd, offer. Men det är vid nästa steg den begär det ödesdigra mistaget.

Än ena sidan ligger framtiden med dess nya, vida utsikter, ljudande befräelse ur vår litenhet genom anknytning till större enheter och befräelse ur vår passivitet genom deltagande i de väldiga politiska uppgifterna: skapandet av en internationell ordning i vars skydd mänskligheten kan fortsätta sin väg, och ett enat Europa som kan få fullfölja sin insats i världen. Än den andra sidan ligger minnen från forstora dar, den tid då svenskarna, följande djärva ledare kastade sig ut i övermäktiga företag. Därför att Sverige spelat en politisk roll under ett tidigare utvecklingskedde hakar man sig fast vid det förgångnas medel till självhövelse, kivit och ära, i stället för vid framtiden.

För att begrunda att man står kvar vid Gustaf Adolfs och Karl XII:s politiska åskådning måste man ta till människonaturens oföränderlighet. Detta är emellertid en glosa utan inre mening. Människan är icke oföränderlig, det visar hennes historia. Låt vara att den gradvisa förändringen i den fysiska apparat varmed hon arbetar, sker för långsamt för att här tas med i räkningen. Tillräckligt fort går det i alla fall för henne att vidga sin kunskap om universum och öka sitt valde däröver, att öka sin kunskap och erfarenhet om sig själv och sina själsliga och kroppsliga hemligheter för att denna nyorientering skall kunna ge utslag i hennes handlingar inom överskådlig tid. Människans lust till expansion, till att prägla sig själv och skapa om världen efter sin vilja må vara oföränderlig. Men för det får väl inte de metoder denna strävan använt under helt andra förutsättningar och med mindre kunskap inom en viss räs och inom ett visst skede plötsligt förklaras för oföränderliga, och mördandet människor emellan för en naturlig!

Skulle vi verkligen nu stanna av vår moraliska och politiska utveckling som faller blev om den regressiva typen finge överhand, då skulle vi verkligen kunna tala om en förändring hos människan, nämligen genom avtagandet av den anpassningsförmåga som skiljer henne från djuren.

Det är en i alla avseenden angräplig sats, att därför att människan är oföränderlig, måste de små europeiska nationalstaterna som fordom slogos med varann alltid göra det. Och därför att kriget förvår skjelpendare mellan staterna kan rätten aldrig bli det. Därför att vi en gång haft ett, antingen aggressivt eller passivt men dock oavhängigt nationellt militärväsen, vi alltid måste ha det. Och det är en farlig och olycksbringande föreställning att all anpassning vi behöva bekväma oss till är att utbyta hästarna mot motor-kraft och kanonkulorna mot eld och giftbomber, fästningsvallarna mot bombssäkra skyddsrum. Vad vi behöva är en moralisk politik anpassning framför allt.

Tiden är kommen att erkänna och förverkliga den mänskliga gemenskapen. Det var också kristendomens stora tanke, och vår historia visar genom följarna av vår olydnad mot den, dess riktighet.

Svensk ungdom har säkerligen ett heroiskt drag i sin karaktär. Man skön-

Praktisk kokbok

av Anna Olsson

7e uppl. Endast 3 kr. Bunden i klottband. (Har ursprungligen kostat 6 kr.) ...ser ut att ha förutsättningar att stå sig gott i konkurrens... lämnar en stor samling recept, som gör ett mycket vederhäftigt intryck

Dagens Nyheter
I varje bokhandel

Lindblads Förlag, Uppsala

jer det även i denna illa genomtänkta studentkrisövning. Vad vår ungdom behövde vore att få väggarna utslagna, få utsikt över vad som sker, riktigt tydning av vad som sker, få sin idealitet och verksamhetslusta inriktad på tidens stora uppgifter.

Drömmen om att få uppleva en storhetstid, få känna luft under vingarna är i och för sig icke orimlig eller omöjlig. Men det kan icke bli en upprepning av Sveriges gångna storhetstid med ett stort Sverige i motsatsställning till dess grannar eller som ledare i ett militärt aggressivt block. Däremot kan ungdomen få uppleva eller åtminstone ge sig ut i arbetet för en kulturens storhetstid, kan få vara med om att skapa ett Europa, driva ut den mellanstatliga anarkien, dra konsekvenserna av den på de tekniska områdena fullbordade sammansmältningen. Det är synd om den ungdom som ser hänfullt och reaktionärt på vår tids stora skeenden i stället för att hänföra av dem och ge sig för dem. De mål som de främsta och längst blickande statsmän världen nu äger arbeta på, därför att de genom bättre förvärdad kunskap inse deras nödvändighet, borde ungdomen fatta intuitivt i kraft av sin sällskap med geniet. I trots om den suggestion den är utsatt för från dem som icke kunnat fatta vad tiden begär och fordrar.

Riv bindeln av era ögon, se er omkring, tänk för er själv, skapa er era egna ideal. Ni stå på tröskeln till en härlig och farlig tid och ana det icke!

"MIN STÄLLNING TILL FÖRSVARSRÅGÅN"

Tidevarvet har här nedan gjort några utdrag ur de i Soc.-Dem. omnämnda studentuppsatserna, varvid vi återgivit deras uttalanden i litet längre samsammanhang.

I vår underliga tid dyka många underliga frågor upp. — Rätt länge har nu försvarsfrågan varit på tapeten. Att en sådan fråga näroins blivit väckt förväran mig i hög grad, nota bene om dess se ur synpunkten avrustning eller ej.

Människan har under tiderna lopp fått lära sig — alltför väl kanske — att av nästan är intet gott att vänta. Trots att naturen överallt visar oss att vi i ena kaktagna nog många försligtgåttårder och trots att bakom oss ligger årtusendens erfarenhet, finns det i våra dagar människor som vilja helt åsra ett lands försvarsväsen, ställa det fullkomligt blottat för snikna granars angrepp. Man säger, att de blott vilja mänsklighets väls, en allmän förbrödning, folkens respekt för varandra och aktning för människovärdet. Man skulle nästan vilja skratta åt dem, trots att många av dessa sberarrs äro bildade män och kanske representera sitt land i det s. k. N. F. vara enda merit hittills varit och väl förhållit att väcka tvistigheter, ställa till oröda och kosta pengar. —

Visst är tanken på endrökt mellan folken vacker. Det är ju folkens och människornas förbrödning kristendomen vill med sin lära om kärlek och förståelse. Men som vi vet kan det goda aldrig uppås. — Så länge mänskligheten, d. v. s. egolosen består, skall kriget räsna för alltid, värra ju lömskare rasen de förstår att begära. — Även kriget har sina goda verkningar, som skulle utöva vid en allmän nedrustning. Följden av en sådan vore nämligen en allmän degenerering för mänskligheten, såväl fysisk som psykisk.

— Jag tror att vi människor aldrig kunna bli så äpplyttas och förfinade, att vi låta bli att bekriega varandra på ett eller annat sätt. —

När jag stannar inför Jesu ord och ser på Hans vilja, så förstår jag dem, som vilja göra allvar av sitt uppått att följa honom. Men vi svaga människor kunna icke helt efterlikna Mästaren i allt. Det blir så litet som efterhärming. — Det kunde hända att vårt kristna folk överfalls av ett hedniskt. Visst måste vi då försvara oss.

Fosterlandet som vi fytt i arv av våra fäder är bland det dyrbaraste vi äga. — Det är därför enligt min åsikt vår plikt att underhålla en väl utrustad flotta, för att kunna försvara oss mot anfall från havet, en stark armé, som kan skydda oss mot inträngande trupper och en modern kustflotta, som kan hävra denna fiendliga luftanfall. Hava vi dessa försvarsorgan, då ha vi gjort vår plikt och jag tror att vi då säkert kunna överlämna ett fritt och okränkt Sverige till våra efterkommande.

Om man verkligen skulle kunna åstadkomma en evig världsfred, vilket jag betvivlar, emedan det måste bli krig alltemellan, då världen eljest skulle bli en överbefolkad, så få ej de små nationerna gå i spetsen när det gäller avrustning. — När stormakterna börja avrusta, först då är det tid för de små att följa efter. — Dessutom finnes det så många som behöva pill och exercis, (äroppå värnplikten) och jag gör överståthållare Elmquist fullkomligt rätt i vad han yttrade, när Riksförbundet för Sve-iges försvår höll sin årafest i höstas, att värnplikten är vårt lands folkhögskola.

Jag hoppas att det försvarsintresse, som så småningom börjar återupptå hos vårt folk och tager sig uttryck i en allt starkare anslutning till frivilliga försvarsorganisationer, även i framtiden skall bestå och breda ut sig till allt större folklager, så att Sverige åter blir starkt och aktat och i stånd att

hindra de expansionssträvanden, som riktas mot det.

Vårt land behöver verkligen det lilla, men ganska välordnade försvår, som det hade till förfogande vid världskrigets utbrott. Jag skulle vilja veta hur Sverige hade kunnat hålla sig neutralt i kriget, om det inte haft den slagkraftiga flotan, som fick hålla en besvärlig bevakningstjänst kring kusterna och den dugliga armén, som ingav de krigförande staterna respekt.

— För min del anser jag att Sveriges anseende i utlandet har sjunkit kraftigt, (efter genomförandet av försvarsminskningarna) ty den allmänna meningen har väl blivit den, att det svenska folket blivit så kraftlöst, att det har förlorat det dyrbaraste det har, nämligen fosterlandskärleken.

Jag ser framför mig Trojas härdade kämpar, Roms hjälmprydda gladiatorer, vikingarna på sina drakekepp, Gustaf Adolfs tappra krigare och de torftiga karolinerarna. Jag hör vapenrasel, trumpetotår, hästramp, smattrande gevär och drundrande kanoner. Hur eldas icke sinnet, växer inte modet, styrkan och mankraften, när det gäller hem och anhöriga och framför allt fosterlandet. Ve det förverkligade släkte, som i den eviga fredens hägn tror sig finna lycka.

— Min ställning till försvarsfrågan är, som av det ovanstående framgår, starkt försvarsvänlig. Jag tror icke att de fredsfrämjande institutionerna såsom "Nationernas Förbund" eller de högtidliga fördragen såsom "Locarno-fördraget", som upprättas av stormakterna, ha någon annan betydelse för freden i världen, än att de kunna förbygga krig mellan smårra makter.

Här nedan följa några uttalanden av en del flickor:

— Det ryska hotet är alltså en stor fara för många av de europeiska staterna och för Sverige, som ligger så nära och är ett litet land är faran synnerligen stor. Alltså måste vi lära oss att inse den stora betydelse, som försvaret har för Sveriges frihet och självständighet. Vi få låta landet gå under och upplösa, utan vi måste arbeta på ett det urgamlia Sverige måste förbliva starkt och självständigt. — Världskrigets fasor sluppo vi till stor del tack vare vårt starka försvår.

Det är för dyrbart att underhålla armé och flotta i längden, säga pacifisterna. — För dyrt att ha ett försvår! Varför skola världiga välgörenhetsanstalter byggas upp och inrättas på bekvämmaste sätt, varför skola kassar för olika ändamål riktas och vällevnaden höjas, om folket icke kan visa bort fienden, då han kommer med hot och våld, bomber och gaser och alla sina helvetiska förintelsemedel? Nej, ett starkt försvår är första villkoret för ett folks lycka och bestånd. —

Vår värld är så sfävtakt kloks, vi vilja tro oss hava fred både med enskilda människor och folk, även om vi inte hava det. Nej, låt oss inte invägga oss i tron, att den eviga fredens tid har kommit. Men låt oss väl med vår unga kraft arbeta på fridsrikets tillkommande. — Men denna strävan behöver icke hindras härv, att vi sluta upp kring fäderneslandets fana till försvår för hem och fosterjord, då fiender nalikas. Ty då strida vi icke blott för oss själva, då strida vi för det heliga arv, som fädren lämnat oss att förvalta, icke att överräckas mindre, men större och rikare åt kommande släkten.

Vi ha bland de genomlästa uppsatserna inte funnit några, som ge uttryck åt en motsatt uppfattning än den ovan uttalade. Vi veta emellertid att denna uppfattning finns, om än sparsamt företrädd.

Prenumerera
på TIDEVARVET för år 1929.
Pris 6 kr. pr år.

Tidevarvet

Till våra lösnummerköparens tjänst, från vilka vi ofta få mottaga förfrågningar om var Tidevarvet finns att köpa, följer härneden en förteckning över de affärer i Stockholm, som föra Tidevarvet.

BLASIEHOLMEN.

Arsenalsgatan 1.
Arsenalsgatan 9.

NORRMALM.

Allm. Tidningskontoret.
Dag Nyh. Stureplan.
Centralstationen, bägge tidningskioskerna.
Vasagatan 12.
Upplandsgatan 2.
Upplandsgatan 10.
Upplandsgatan 50.
Birger Jarlsgratan 97.
Birger Jarlsgratan 120.
Ingenhårgsgatan 6.
Sveavägen 80.
Kungstensgatan 56.
Observatoriegatan 6.
S: Eriksgatan 89.
S: Eriksgatan 104.
Karlbergsvägen 52.
Birkugatan 9.
Dalagatan 48.
Odengatan 72.
Odengatan 63.
Vadadsvägen 2.
Jarlaplan, kiosken.
Regeringsgatan 77.
Brunkebergstorg 7.
Barnhusgatan 20.
Kiosken Folkets Hus
Fredsgratan 4.

ÖSTERMALM.

Nybrogatan 7.
Nybrogatan 28.
Arillerigatan 51.
Skepparegatan 7.
Storgatan 48.
Karlavägen 78.
Humlegårdsgatan 20.
Karlavägen 52—54.
Karlavägen 40.

KUNGSHOLMEN.

Fridhemsplan, kiosken.
Hantverkaregatan 8.
Bergsgatan 23.
Kungsholmstorg 14.
Schelegatan 17.

SÖDERMALM.

Slussplan 1—3.
Slussplan 9.
S: Paulsgatan 6.
Mosebäckertorg 16—18.
Götgatan 40.
Folkungagatan 108.
Folkungagatan 76.
Nytorgsgatan 24.
Åsogatan 54.
Erstagatan 22.
Erstagatan 55.
Södermannagatan 38.
Hornsgatan 28.
Hornsgatan 100.
Björngårdsgatan 8.
Högaldsgatan 48.
Vollmar Yskullsgatan 10.
Långholmsgatan 22.

HOS TIDNINGSFÖRSÄLJARE VID: Stureplan.

Normalsmtorg.
Norra Bantorget.
Drottningg.—Kungsgatan.
Sveavägen—Tegnergatan
Odenplan.

Ida Norman - Skomagasin
Humlegårdsgatan 6 - Tel. 78615

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Reela varor

Vid uppvisandet av denna annonslämnas 15% rabatt.

Låga priser